

Venäjän työväenvalta ja taide

Taiteella on voimakkaita keinoja käytettäväänään vaikuttaakseen ihmisiin. Porvaristo käyttää niitä taitavasti hyväkseen, prostituoiden taiteen palvelemaan harvainvaltaa, eikä joukkoja. Luokkatietoinen työväki käsittää tämän. Senvuoksi sen keskuudessa onkin voimakasta pyrkimystä luoda työväenluokan omaa taidetta. Vaikeatahan tämä luominen on ollut — voimakas rahan valta on ollut vastassa.

Mutta niinpian kuin valta on joutunut työväenluokan käsiin, niin näemme, mitenkä voimaperäisesti työväenluokan taiteen luominen käy. Työväenvalta, kaikista moninaisista toimitaan ja huolistaan huolimatta, käy reippain askelin eteenpäin tälläkin alalla. Se tietää taiteen olevan voimaperäisen agitaatio- ja kasvatustyön välineen kunhan sitä vain osataan oikein käyttää. Niinpä me näemme Venäjälläkin työväenvallan mullistavan taiteen. Samoin me näemme muuallakin, missä työväenvalta nousee. Viimeksi Unkarissa. Siellähän työväenvallan ensimmäisten perinpohjaisten toimenpiteitten joukkoon kuului myös taiteen kansallistuttaminen - yhteiskunnallistuttaminen. Teatterit ja muut taiteilijakokokset avattiin laajoille työväenjoukoille. Näiden ohjelmistossa tehtiin heti muutoks. Rohkaisua, intoa ja luottamusta tulevaisuuteen virtaa nyt taiteenkin kautta työväenjoukkojen keskuuteen.

Venäjän taiteilijain vallankumouksellistuttamisesta meillä on käytettävänäme joitakin asiakirjoja. Suomeenamme joitakin tähän. Sinänsäkin ne jo kykenevät osottamaan sitä valtavaa työtä, jota Venäjän työväestö on kyennyt tällä alalla luomaan suurien vastuksiensa keskelläkin.

Samoin kuin teollisuuden, y. m. alalla on omat erikoiskomiteansa aina keskitettyyn yleis-venäläiseen keskuskomiteaan saakka, samoin taiteenkin alalla on omat erikoiskomiteansa, jotka ovat ammattimiesten käsiissä ja samalla työväestön kontrollin alaisena. Niinpä opetuskomisariaatin eli viraston yhteydessä on taide-opetuksellinen osas-

to. Sillä on taas omat erikois-ala komiteansa, jotta kutakin eri taiteen haaraa varten saataisiin mitä suurinta huomiota annetuksi. Niinpä yhtenä alakomiteana on "Ohjelmisto-komitea". Tämän komitean yksi asiakirja on sangen mielenkiintoinen ja opettava. Se kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

Taide-opetuksellisen osaston ohjelmistokomitea.

Ohjelmistokomitean tarkoituksena on, ensiksi, laatia ohjelmisto piiriteattereille, ja toiseksi, valmistaa näytelmäluetteloa työläisten teattereille.

Komitean mielestä ohjelmistoa valitessa täytyy noudattaa seuraavia periaatteita:

1. Ohjelmistossa olevien näytelmien täytyy olla taiteellisia luomia ja vastata teatteritaiteen vaatimuksia;

2. näytelmien tulee kohottaa ja vahvistaa joukkojen vallankumouksellista henkeä;

3. näytelmien tulee olla laadultaan optimistisia — toivorikkaita.

Senjohdosta kun eri paikkakunnilta yhtenäin saapuu kyselyjä näytelmistä, niin on valmistettu väliaikainen luettelo, joka sisältää m. m. seuraavat venäläiset ja ukomaalaiset näytelmäkirjottajat:

Venäläisiä: Gogol, Gribojedov, Shakhovskiy, Ostrovskiy, Leo Tolstoy, Turgenjev, Tschekhov, Suchovo-Kobulin, Tschedrin, Gorky, A. Tolstoy.

Ukomaalaiset: Calderon, Lope de Vega, Cervantes, Shakespeare, Baumarche, Mollere, Schiller, Blanche, Ibsen, Shaw, Romain Rolland, Verhaeren, Della-Grazia, Mirbot, Hauptman.

Komitean hyväksymiin näytelmiin liitetään näytelmästä lyhyt katsaus, joita kirjottavat komitean jäsenet, ja joka sisältää: 1) näytelmän perusajatuksen; 2) näytelmän henkilöitten luonteitten selityksen; 3) mahdolliset lyhennykset ja kullissien muutokset; 4) kullissien ja pukujen huomattavimmat kohdat (niistä laaditaan havain-

nolliset piirrokset.) Komitea tulee myöhemmin julkaisemaan nämä erikoisina vihkosina.

Tämänohella komitea valmistaa joukon kirjoja, joissa käsitellään teatteria. Näissä kirjoissa tullaan käsittelemään: 1) näyttämötaito; 2) näyttämökoristus; 3) naamioimistaito; 4) puut; 5) rytmillinen voimistelu; 6) draama ja ooppera; 7) harjoittelutyö; 8) määrättyyn osaan syventyminen ja sen harjoittaminen.

*

Tässä seuraa toinen mielenkiintoinen virallinen selostus:

Teatteri-osasto.

Opetusasioitten Kansankomisariaatin yhteyteen perustetun teatteri-osaston alaosastoiksi on muodostettu Ohjelmistokomitea ja Teatterihistorian toimisto.

Teatterihistoria-toimisto on muodostettu "Teatterihistorioitsija ryhmän" ehdotuksesta, jonka ryhmän jäsenet myös ottavat osaa Ohjelmistokomitean työhön.

Tämä yhteinen toimisto eli virasto käsittää m. m. seuraavat henkilöt: P. O. Morozov — puheenjohtaja; V. E. Meerhold, A. A. Block, A. M. Remizov ja useita muita.

Teatterihistoria-osaston lähimpänä tehtävänä on valmistaa täydellinen kirjastollinen ja arkistollinen luettelo kaikista aineksista, jotka kuuluvat Venäjän teatterien historiaan.

Tämä osasto on myös pyytänyt oikeutta saada futustua valtioteattereitten keskuskirjaston luetteljärjestelmään, samoin kuin oikeutta saada perustaa valtion yleisen kirjaston yhteyteen teatteriosaston.

Osasto on perustanut erikoisen toimitus-kustannuskomitean, joka tulee pian julkaisemaan teatterimaailman asioiden äänenkannattajan ja joka samalla on laajojen kansanjoukkojen valistustyön välittäjä.

Ohjelmisto-osasto on perustanut seuraavat alaryhmät:

"**Arkistotutkimus**", jonka tarkoituksena on valmistaa täydellinen luettelo venäjänkiekisistä draamallisista näytelmistä, ja erikoisesti antaen huomiota näytelmille, jotka ovat kauan olleet teatterisensuurin pannassa.

"**Julkaisemisyhmä**", jonka tarkoituksena on julaista alkuperäisiä ja käännettyjä näytelmiä, joita tullaan näyttämään sekä valtioteattereissa että kunnallisissa teattereissa, samoin tulee se julkaisemaan erikoista lehteä, jossa käsitellään ohjelmistokysymystä.

"**Kääntäjäryhmä**" tulee huolehtimaan sellaisten ulkomaalaisten näytelmien kääntämisestä, joiden näyttelyminen Venäjän näyttämöllä on teatteriosaston mielestä suotavaa.

"**Teoreettinen ryhmä**", jonka tarkoituksena on laatia ohjelmisto kansallista, valtio- ja kunnallista teatteria varten. Osaksi tämä työ on jo suoritettu. Teatteriosastolle lähetettyjä näytelmiä tarkastetaan ja ryhmä antaa niistä joko suosituksen tai epuutuksen.

"Draamallisen kirjallisuuden edustuksellisimpien tuotteitten yleisen opetuksellisen lukemisen ryhmä" käsittelee kirjailijoita, teatterijohtajia, kullssimiehiä näyttelijöitä ja tavallista yleisöä.

Opetusasioitten Kansankomisariaatin **Teatteriosasto julkaisee päivälehteä "Teatteripäivä"**, jossa julaistaan valtio- ja kunnallisten teattereitten ilmoitukset, y. m. teattereita koskevia asioita.

*

Kirjallisuus.

Kirjallisuuden valtavasta muutoksesta antaa seuraava asiapaperi laajakahvoisen kuvauksen:

Opetusasioitten Kansankomisariaatin yhteydessä olevan Kirjallisuuden julkaisemiskomitean toiminnan raportti.

Joulukuun 13 päivänä, 1917, Kirjallisuuden julkaisemiskomitean kokouksessa nimitettiin erikoiskomitea laatimaan määräystä erikoisen Teknillisen toimiston perustamisesta, joka ottaa haltuunsa valtion kirjapainot, niiden joukossa kaikki nekin kirjapainot, jotka ovat kansallistetut lokakuun valankumouksen jälkeen. Tämän komitean muodostivat Kirjallisuuden Julkaisemiskomitean, sisäasiain komisariat, kirjapainajien ammattijärjestön edustajat ja valtion kirjapainoissa työskentelevien työläisten valitsema komitea.

Helmikuussa, 1918, soviettivallan ja kirjapainotyöläisten edustajien tarmokkaan työn johdosta, kävi mahdollisek-

si harjoittaa kirjojen kustantamista laajassa mittakaavassa. Valtion opetuskomissioni laati luettelon venäläisistä novelleista, runoilijoista ja arvostelijoista y. m., joiden teokset julistettiin valtion monopolin alaisiksi viiden vuoden ajaksi. Tässä listassa oli yli viidenkymmenen venäläisen klassikon nimet, kuten m. m. seuraavat: Soloviev, M. Bakunin, V. Belinski, V. Garshin, A. Herzen, N. Gogol, F. Dostojevsky, A. Koltzev, N. Lermontov, Nekrasov, A. Pushkin, L. Tolstoi, I. Turtsenjeff, A. Tschetchev, j. n. e.

Heinäkuun 4 päivänä perustettiin Moskovassa Taide- ja Kirjallisuuskomitea. Sen jäseninä ovat m. m. kirjailija V. Buisov ja taidemaalari V. Grabar.

Myöskin muodostettiin komitea julkaisemaan kansantajuisia tieteellisiä kirjallisuutta. Tämä komitea on kaksiosainen — kansantaloustieteellinen ja luonnontieteellinen. Viimemainittuun kuuluu m. m. professorit E. A. Timiriázov, A. K. Timiriázov, A. Michallov, Wolf, P. Walden j. n. e.

Komitea on jo julaissut lukuisan määrän pikkukirjasia (aikuperäisiä ja käännoksiä) ja käsitellään näissä kirjassissa seuraavia aineita: tähtitiedettä, fysiikkaa, meteorologiaa, kasvitiedettä, opetustiedettä, y. m. Oppikirjojen suhteen toimii erikoiskomitea, joka huolehtii vain niistä ja se perustettiin jo joulukuun 4 päivänä, 1917.

Ensimmäisenä puolena vuotena myönnettiin Kirjallisuuden Julkaisemiskomitean käytettäväksi 12 miljoonaa ruplaa. Jälkimmäisenä puolena vuotena (viime vuoden loppupuolena) saataneek käytettäväksi 20 miljoonaa ruplaa.

*

Moskovan taideyhdistyksen ja museon kansallistuttamisesta annettiin seuraava virallinen määräys:

Määräys Moskovan taideyhdistyksestä.

Kansankomisarioitten neuvosto päättää:

1. Senjohdosta, että Moskovan Taideyhdistyksen alaisina toimineet maalaus-, kuvanveisto- ja arkkitehtuurikoulut ovat julistut Opetusasioitten Kan-

sankomisarion määräämisen alaisiksi Kansankomisarioitten neuvoston päätöksen mukaisesti, — Moskovan Taideyhdistyksen toiminta täten lakkauteen.

2. Yhdistyksen kaikki rahavarat, irtain ja kiinteä omaisuus julistetaan kansalliseksi omaisuudeksi ja annetaan Opetusasioitten Kansankomisarion hoidettavaksi, ja käytettäväksi maalaus-, kuvanveisto- ja arkkitehtuurikoulujen tarpeisiin samoin kuin avustamaan Venäjän soviettiasavallan taideopetusta.

V. Oulianov (Lenin)

Kansankomisarioitten neuvoston puheenjohtaja.

Lunacharsky

Opetusasioitten Kansankomisario.

Vladimir Bonch-Bruевич

Kansankomisarioitten neuvoston esittelijäsihteeri.

N. Gorbunov

Kansankomisarioitten neuvoston sihteeri.

Moskova, Kreml, heinäk. 12 p., 1918.

*

Musiikki.

Opetusasioitten Kansankomisariaatin yhteydessä on myöskin oma virastonsa musiikkia varten. Tämän viraston tehtävänä on huolehtia musiikkikirjallisuudesta, valmistaa kouluille musiikkiohjelmaa, julaista viikkolehteä, jossa käsitellään pelkästään musiikkialaa ja yleensä huolehtia musiikin kaikista eri puolista ja sen edistämisestä.

Elävät kuvat.

Eläviä kuviakin varten on omat keskusvirastonsa. Sen toimena on huolehtia elävienkuvien teatterien ohjelmistoista, hankkimalla sellaisia eläviä kuvia, jotka suorittavat voimaperäistä työväenluokan valistamistyötä. Samoin kuin näytelmissä samoin myös elävissä kuvissa pidetään silmällä sitä, että ne ylentävät ja kohottavat vallankumouksellista mielialaa joukkojen keskuudessa ja samalla tarjoavat taidenautintoa.

*

Kaikkila taiteen eri aloja tehdään voimakasta työtä. "Esteettinen kasvatust on näyttelevä huomattavaa osaa. Esteettisellä kasvatuksella me ymmär-

rämme sisäisen kauneusvaiston kehittämistä, vaiston, joka on kaikissa ihmisissä”, lausui äskettäin puheessaan Opetusasioitten Kansankomisario Lunacharsky. Siinä työssä edistytään reippain askelin sisäisestä ja ulkonai-

sesta vihollisesta huolimatta. Ja se työ, mitä taiteen alalla Venäjällä nyt tehdään, tulee olemaan suurmerkityksellisenä apuna muittenkin maitten proletaareille niiden luodessa köyhälistön omaa taidetta.

Tunteenko orja?

Miksi lienee mulla mieli musta,
niinkuin joku vaara uhkais mua,
pysyvää en löydä lohdutusta,
rintani ei jaksa rauhoittua.
Muistoillani nuoruusajaksilla,
missä parhaat päiväni ma vietin,
niillä mailla, niillä rantamilla
yhä vaellan ja mietin, mietin.

Niin on taasen kaikki rauhallista,
ei niin tuuli heiluttele puuta,
niin on viehryttä ja runollista,
kaarikehä ympäröipi kuuta,—
mutta sinä, synkkyys, hiiviskellen
niinkuin varas syksyisellä yöllä,
saavut kuolemasta hymyellen,
kierrät kokkon syleiysi yöllä . .

Orjanneko aina, synkät hetket?
Ainiaanko heittää elonarpaa,
vaikkei palaa mennehet jo retket? . . .
Kas kuin virta lieputtavi sarpaa! . . .
Tuollaistako on mun elämäni:
värjyn kohtaloni virran suulla,
värjyn öitäni ja päiviäni;
enkä sorru, vaikka voisi luulla? . . .

Pois, nyt murhe musta sielustani,
olenhan ma vasta nuorukainen,
enhän sorru ennen aikojani,
heikkouden orja ollut vainen.
Oma tahto, tieto, varma usko
avaa uuden toivorikkaan tieni.
Säteilee jo kirkas aamurusko,—
siihen nukahti nyt murhe pieni.

W. M. Matson.

